

Yahudi ve İslam Kaynaklarına Göre

Hz. Nuh ve Tufan

Dr. Zeynep Yiğit

Yayın No | Publication Number: 99

Kitap Adı: Yahudi ve İslam Kaynaklarına Göre Hz. Nuh ve Tufan
Book Title: Prophet Noah and The Flood in Jewish and Islamic Sources
Yazar | Author: Zeynep Yiğit | ORCID: 0009-0009-4434-1046

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book
Yayın Tarihi | Publication Date: Mart 2026 | March 2026
Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish
Ebat | Dimensions: 13.5 x 21
Baskı Sayısı | Edition: 1
Sayfa Sayısı | Pages: 243
ISBN: 978-625-8606-11-9
E-ISBN: 978-625-8606-10-2
DOI: 10.70717/dta.9786258606102

Atıf Bilgisi | Cite as: Yiğit, Zeynep. *Yahudi ve İslam Kaynaklarına Göre Hz. Nuh ve Tufan*, Bursa: DTA Yayıncılık, 2026.

1. Dinler Tarihi | History of Religions
2. Nuh | Noah
3. Tufan | The Flood

Kapak ve Mizanpaj | Cover Design and Layout
Samet Torun - Ahmet Tunçdemir

Sertifika Numarası | Certificate Number: 74919
Yayıncı | Publisher: DTA Yayıncılık Bilişim Ltd. Şti.
Odunluk Mah. Akademi Cad. Zeno Business Center 2C/28 Nilüfer/Bursa
+90 507 227 1297 | bilgi@dtayayincilik.com.tr | www.dtayayincilik.com.tr
Baskı ve Cilt | Printing and Binding: Vadi Grafik Tasarım ve Reklamcılık Ltd. Şti.
Sertifika Numarası: 47479

Copyright © Bu Eserin bütün hakları DTA Yayıncılık'a aittir.
Yayınevinin izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik,
mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Copyright © All rights of this work belong to DTA Publishing.
Without the permission of the publishing company, the whole or part of the book
cannot be printed, published, reproduced or distributed electronically,
mechanically or through photocopying.

Yahudi ve İslam Kaynaklarına Göre

Hız. Nuh ve Tufan

Dr. Zeynep Yiğit

Bursa 2026

Yazar Hakkında / About the Author

Zeynep Yiğit

Aydın'ın Kuyucak ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı şehirde tamamlamasının ardından "Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği" bölümünden mezun oldu. Lisans üstü eğitimine başladığı süreçte Aydın'ın Kuyucak ilçesine öğretmen olarak atanması üzerine çalışmalarına bir süre ara verdi. Daha sonra akademik yolculuğuna geri dönen yazar; 2016 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Dinler Tarihi Anabilim Dalında "Yahudi ve İslam Kaynaklarına Göre Hz. Nuh ve Tufan" başlıklı teziyle yüksek lisansını, 2025 yılında ise "Yahudilikte Peygamberlik ve Kadın Peygamberler" adlı çalışmasıyla doktora eğitimini tamamladı.

Akademik birikimini felsefe ve sanatla harmanlayan yazar, 2024 yılında Anadolu Üniversitesi Felsefe Bölümü'nden mezun olarak ikinci lisans diplomasını aldı ve aynı yıl "Zahir" adını verdiği kişisel yağlı boya resim sergisi açtı. Dr. Zeynep Yiğit, halen Aydın'ın Nazilli ilçesinde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeni olarak görev yapmaktadır.

Zeynep Yiğit was born in Kuyucak Aydın. After completing her primary and secondary education in the same city, she graduated from Ankara University, Faculty of theology, in the department of Religious Culture and Ethics Education. During her postgraduate studies, she was appointed as public school teacher in Kuyucak, Which led to a temporary suspension of her academic research. Subsequently returning to her academic career, the author completed her Master's degree in the department of History of Religions at Dokuz Eylül University with her thesis entitled "Prophet Noah and the Flood According to Jewish and Islamic Sources" in 2025, she completed her PhD with her thesis entitled "Prophecy and Female Prophets in Judaism"

An author who synthesizes her academic background with philosophy and art, she graduated from department of Philosophy at Anadolu University with her second bachelor's degree in 2024. In the same year, she opened her personal oil painting exhibition named "Zahir." Dr. Zeynep Yiğit currently holds the position of Religious Culture and Ethics Teacher in Nazilli, Aydın.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz	7
--------------	---

Birinci Bölüm

SU KÜLTÜ VE TUFAN

1. Su Kültü.....	13
1.1. Su.....	13
1.2. Hayat Suyu/Ab-ı Hayat	15
1.3. Su Tapımları/Su Tanrıları	16
1.4. Su Hayvanları ve Sembolleri.....	19
1.5. Su ile Temizlenme	21
2. Tufan	23
2.1. Tufan Kelimesinin Etimolojisi/Tufan Sembolizmi	23
2.2. Tufan Çeşitleri.....	24
3. Tufanla İlgili Mitolojik ve Tarihse Anlatımlar	25
3.1. Sümerlerde Tufan	25
3.2. Babillerde Tufan	29
3.3. Hint Mitolojisinde Tufan.....	39
3.4. Çin Mitolojisinde Tufan.....	41
3.5. Yunan Mitolojisinde Tufan	42
3.6. İran Mitolojisinde Tufan	44
3.7. Türk Mitolojisinde Tufan.....	45
3.8. Diğer Kültürlerde Tufan.....	47

İkinci Bölüm

YAHUDİ KUTSAL METİNLERİNDE NUH TUFANI

1. Nuh ve Tufan	53
1.1. Nuh'un Kişiliği	54
1.2. Yahudi Kutsal Metinlerde Tufan ve Etimolojisi	59
1.3. Tufanın Sebepleri.....	59
1.4. Tufan Öncesi Durum.....	65
1.5. Tufanın Meydana Gelişi	69
1.6. Yağmurun Dinmesi	76
1.7. Nuh'la Ahit.....	84
1.8. Nuh'un Sarhoşluğu.....	87

1.9. Babil Kulesi	89
2. Tufan Sonrası İnsan Neslinin Devamı	93
2.1. Tevrat'ta Nuh'un Soyu	95
2.1.1. Hâm'ın soyu	98
2.1.2. Sam'ın Soyu	103
2.1.3. Yâfes/Yefet'in soyu	113
3. İncil'de Tufan	116

Üçüncü Bölüm

İSLAMİ LİTERATÜRDE HZ. NUH VE TUFAN

1. Hz. Nuh ve Tufan	121
1.1. Tufan Öncesi Durum ve Tufanın Sebepleri	124
1.2. Tufanın Kopması	138
1.3. Tufan Sonrası	153
2. Tufandan Sonra İnsan Nesli	159
3. Tufan Kıssasından Çıkarılacak Sonuçlar	163
4. Yahudilik ve İslam'ın Tufan Algısına Karşılaştırmalı Bir Bakış	169

Dördüncü Bölüm

TUFAN KONUSUNDA ÇAĞDAŞ TARTIŞMALAR

1. Tufan Meczâ mi Yoksa Literal Olarak mı Algılanmalı?	179
2. Kozmik Bir Felaket Olarak Tufan	186
2.1. Akdeniz'in Kuruması ve Akdeniz Tufanı	187
2.2. Karadeniz'deki Tufan	188
3. Tufan Yerel mi Yoksa Evrensel mi?	189
4. Geminin Oturduğu Yerle İlgili Tartışmalar	194
4.1. Ağrı Dağı	196
4.2. Cûdî Dağı	206
5. Nuh Tufanının Tarihlendirilmesi	215
5.1. Nuh'un Yaşı	217
5.2. Nuh Tufanındaki Zaman İfadeleri- Sayı Mistisizmi	220
Sonuç	225
Kaynakça	229
Dizin	239
Extended Summary	241

ÖN SÖZ

Tufan; dinî ve efsanevî boyutları bulunan tarihî bir konudur. İnsanlık tarihi boyunca neredeyse dünyanın bütün kültürlerinde Tufan hikâyeleri anlatılagelmiştir. Sümer’de, Babil’de, Hint’te, Yunan ve Türk mitolojisinde benzer öğeler taşıyan ancak kahramanlarının isimleri ve bazı noktalarda farklılık arz eden Tufan hikâyeleri mevcuttur. Mitolojilerde, arkeolojik, tarihî ve coğrafi bilgiler ekseninde, kutsal kitaplarda, İslam tarihi kaynaklarında, tefsir ve hadislerde, hatta edebiyat alanında Tufan konusu araştırılmış ve incelenmiştir. Bu durum Tufanın dinler ve kültürler açısından önem arz eden bir konu olduğunu göstermektedir. Tufan kutsal metinlerde ders verici amaçla gerçekleşen, mitolojilerde de insanlığı yola getiren bir olay olarak değerlendirilmektedir.

Tufan konusunu incelemeyi hedefleyen bu çalışma, olayın Yahudi ve İslam kutsal metinlerindeki anlatımını, bu dinlere mensup olan halk muhayyilesindeki yerini ve bu iki tasavvur arasındaki farkın nedenlerini ortaya çıkarma amacını taşımaktadır. Farklı kültürlerin Tufan hikâyelerine birinci bölümde ve güncel tartışmalara dördüncü bölümde değinmiş olsa da ana noktada Yahudi ve İslam dinlerinin penceresinden konu incelenmiştir.

Tevrat’ın Tekvin (Yaratılış) bölümünün; altı, yedi, sekiz ve dokuzuncu bâbları Tufan konusuna hasredilmiştir. Buna göre Tufan, insanlık tarihinde gelecek nesil ve ırkların kaderini belirleyen önemli bir olay, insanların günahları sebebiyle gerçekleşmiş ve yeryüzünün tamamını kaplamış büyük bir felakettir. Bu felaketle Nuh’un gemisine alınan varlıklar dışında her şey yok olmuş büyük bir yıkımın ardından kâinat yeniden var olmuştur. Gemiye sadece Nuh ve ailesi binmeye layık görüldüğü için Nuh, Âdem’den sonra insanlığın kendinden türediği ikinci ata kabul edilir.

Kur'an-ı Kerim'de, Tufanla ilgili olarak tevhid inancından uzaklaşan bir toplumun akıbetine vurgu yapan bir anlatım mevcuttur. 28 farklı surede Hz. Nuh'un tebliğinde karşılaştığı zorluklar, Tufanı hazırlayan süreç ve Tufan olayının inanç konusunda tevhide aykırı davranan insanları cezalandırma yönüne vurgu yapılmıştır. Putlara tapmakta ısrar eden alaycı bir kavim, Hz. Nuh'un inkâr edip boğulan eşi ve oğluyla alakalı âyetler bu noktada dikkat çekicidir. Kur'an'daki Tufan kıssasının amacı, şirk batağına düşen ve inananları aşağılamakta ileri gidenlerin helâkını anlatıp sonraki nesillere ders vermektir.

Öncelikle ifade etmek gerekir ki, çalışmamız Hz. Nuh ve Tufan konusunda yapılan ilk çalışma değildir. Tufan birçok akademik ve arkeolojik araştırmaya konu olmuş ve geminin karaya oturduğu yer konusundaki tartışmalar dolayısıyla hala güncelliğini korumaktadır. Özellikle XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren olayın gerçekleştiği yer olduğu düşünülen Mezopotamya bölgesinde Tufanın izlerini bulmaya yönelik pek çok çalışma yapılmıştır. Biz de bugüne kadar yapılmış yerli ve yabancı birçok eseri inceleyip Yahudi ve İslam geleneğinde konuyla ilgili anlayışları karşılaştırdık. İlk olarak Tevrat pasukları ve Kur'an ayetlerini referans aldık. Araştırma içinde kullanılan Tevrat pasuklarının çevirisini Kitabı Mukaddes Şirketi'nin bastığı Kutsal Kitap Çevirisinden ve Türkçe tora tercümesinden aldık. Kur'an'ı Kerim mealı olarak Elmalılı Hamdi Yazır'ın mealini kullandık.

Kitapta, Tufanın ana maddesi olan su unsuruyla ilgili bilgiler aktarılmış; *su kûltûn*ün farklı kültür ve toplumlara yansıyan bazı örnekleri sunulmuştur. Suyun arındırma, kutsama ve yeniden doğurma fonksiyonlarına değinilmiştir. Tufanı anlatan ilk yazılı belge olan Sümer tabletleriyle Babil destanlarından özetler verilmiş, değişik kültürlerin mitolojilerindeki Tufan hikâyelerine kısaca değinilmiştir. Böylece Tevrat ve Kur'an'dan önceki yazılı veya sözlü gelenekteki anlatımların görülebilmesi için konu temellendirilmiştir.

Tufan Tevrat'ta; oluş sebebi, geminin yapılışı, şekli, ebatları, gemiye binen kişiler gibi detaylarıyla anlatılmıştır. Tevrat'a göre Tufan olayı, bütün dünyayı kuşatan, insanlığı günahlarından temizleyen, dürüstlüğü sebebiyle seçilip gemi yapması istenen ve ailesiyle beraber kurtuluşu hak eden Nuh'un hikâyesi olarak anlatılmıştır. Nuh Âdem'den sonra insanlığın ikinci atasıdır ve Tufan bütün insanlığı ilgilendiren bir olaydır. Kur'an'da ise Tufan, sebepleri ve sonuçları açısından ele alınmış Tevrat'ta olduğu üzere olayın meydana geliş şekli ve mahiyeti hakkında detaylara girilmemiştir.

Bu çalışma Tufan konusuyla ilgili arkeolojik, politik, stratejik, coğrafî yönden geminin oturduğu yerle ilgili yapılan tartışmalara da değinerek konuyu sadece teolojik bir konu olarak ele almamış; aynı zamanda olayın günümüz dünyasına nasıl yansındığını da kapsamına dahil etmiştir.

Tevrat, Tora tefsirleri; *Midraş Rabba*, *Pirke de Rabbi Eliezer*, *Sefer Ha Yashar* gibi midraşik eserler ve apokrif bir eser olan *Jubilees*; Kur'an-ı Kerim ve tefsirler; *Taberî*, *İbn-i Kesîr*, *Zemahşerî* ve *Râzî*'nin eserleri çalışmanın ana kaynaklarıdır. Çalışmada konu sadece kutsal metinlerdeki yer alışı şekliyle değil Yahudiliğin Tevrat dışı dini literatüründen de faydalanarak İslam kaynaklarıyla karşılaştırılmıştır. Tevrat tefsirlerinde ve midraşlardaki anlatımlar; Kur'an tefsirleri, hadisler, tarihsel kaynaklar ve güncelliğini koruyan arkeolojik çalışmaları içine alan bir literatür taraması yapılmıştır. Konuyla ilgili her iki kültürdeki anlatımların ortak noktaları ile olayın bugünkü dini veya siyasi tartışmalara konu olan hususları ortaya koyulmuştur. Ayrıca tufanla ilgili inceleme imkanı bulabildiğimiz çalışmalarda yer almayan, Nuh'tan sonra insan neslinin devamını konu edinen, Yahudilik'teki seçilmişlik anlayışıyla bağlantılı olan bölümümüz çalışmamızın önem arz eden noktalarındandır.

Tufan olayının Tevrat'ın ortaya çıktığı ve yazıldığı dönemden önceye ait oluşu kitabın birinci bölümünde özellikle

Sümer metinlerinden bahsetmemizi gerekli kılmıştır. Bu sebeple Sümer, Babil vb. kültürlerde var olan Tufan hikâyeleri kısa özetler şeklinde verilmiştir. Çalışmamızın ikinci ve üçüncü bölümlerinde sırasıyla Yahudi ve İslam literatüründeki Tufan hikâyeleri irdelenmiştir. Bu süreçte öncelikle her iki dinde Nuh ve Tufan algısı, Tufanın sebepleri, oluş şekli, kıssanın detayları ve kıssadan çıkarılan ahlaki mesajlar tespit edilmiştir. Tevrat'ta konunun altı ve dokuzuncu bâblar arasında derli toplu olarak verilmiş olması, Kur'an'da da Hz. Nuh'un *ulu'l-azm* peygamberlerden sayılıp kendisi hakkında en çok bilgi verilen kişilerden olması işimizi kolaylaştırmıştır.

Konuyla ilgili terminoloji her dinin kendi kalıpları dâhilinde verilmiştir. Yahudilik ve İslam'daki ortak mevzular da dahi, terim aktarımının dinî bağlama uygun olmasına dikkat edilmiştir. Örneğin, Yahudilik söz konusu olduğunda, peygamber olarak görülmediği için Nuh'un ismi yalın olarak kullanırken, İslam söz konusu olduğunda isim Hz. Nuh olarak kullanılmıştır. Yine antik kültüre ait isim ve kavramlar, bağlı bulunduğu kültürdeki karşılığıyla açıklanmıştır.

Çalışmaya geçmeden önce konuyu çalışırken akademik birikimiyle bana yol gösteren kıymetli danışman hocam Prof. Dr. Ali İhsan Yitik'e en içten şükranlarımı sunarım. Yine çalışma sırasında pek çok açıdan desteğini esirgemeyen değerli akademisyen arkadaşım Dr. Aynur Çınar'a müteşekkir olduğumu belirtmek isterim.

Hayatım boyunca her türlü desteğiyle yanımda olan, dualarıyla bana güç veren okumam için her daim beni destekleyen babam Ümmet Yiğit ve annem Ayşe Yiğit'e en derin minnetlerimi sunarım.

Zeynep Yiğit
Aydın-2026